

/ Zprávy

Religionista: Česká tolerance je mýtus, místo sekt se dnes děsíme islámu

SERIÁL 15. ledna 2017 15:17

Zatímco v 90. letech budily sekty a nová náboženská hnutí v Češích hrůzu, dnes jsou jim lhostejné. Roli nábožensky „jiného“ začal hrát po roce 2001 islám, říká religionista Zdeněk Vojtíšek v rozhovoru, který uzavírá seriál iDNES.cz Sekty, kulty, mesiáši.

Religionista doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek Th.D., který se zabývá výzkumem kultů, sekt a nových náboženských hnutí (11. 1. 2016). | foto: František Vlček, MAFRA

Češi se rádi označují za nejateističtější národ na světě. Dá se s tím souhlasit?

Ne, Češi asi nejsou méně religiózní než jiné národy. Pocit, že jsme nejateističtější, souvisí s tím, že náboženství spojujeme jenom s náboženskými institucemi. My Češi - a v tom jsme skutečně výjimeční - nemáme rádi náboženské instituce, církve.

A protože mimo církve náboženství nevnímáme, tak se domníváme, že náboženští nejsme. Velká část lidí, kteří se považují za ateisty, ale ve skutečnosti ateisty nejsou. V inklinaci k věštění, meditacím, nákupu homeopatik, józe, akupunktůře, v důvěře k léčitelům, astrologům či kartářkám atd. jsou Češi velmi silní. Přitom to jsou všechno činnosti spojené s náboženstvím.

Z čeho plyne ta mimořádná averze k církvím?

Historici říkají, že je to tím, že česká národní identita byla v druhé polovině devatenáctého století budována v kontrastu k římskému katolicismu. Jinými slovy, „dobrý Čech“ byl vždycky velmi rezervovaný katolík. Odvolával se na protikatolické tradice Husa, husitů, Komenského, Bílé hory, jezuitské násilné protireformace atd. Od druhé poloviny devatenáctého století byli Češi formálně katolíci, ale trpěli velkou nedůvěrou ke své mateřské církvi. To se projevilo například za první republiky, kdy se konalo množství pohřbů žehem navzdory tomu, že je katolická církev zapovídala. Mnoho katolíků také nemělo problém se rozvést. Katolíky totiž byli jen formálně a jejich praxe

Rozloučení

Vážení čtenáři, rozhovorem se Zdeňkem Vojtíškem končí seriál [Sekty, kulty, mesiáši](#), který se v týdenních intervalech na stránkách iDNES.cz objevoval přesně rok. V dvaapadesáti dílech jsme prozkoumali pozoruhodné odnože křesťanství, islámu, judaismu i různá hnutí z rodiny New Age. Jako závěrečnou tečku pro Vás na příští týden připravujeme ještě kvíz, v němž budete moci

tomu neodpovídala. Komunistická éra pak tento trend ještě posílila. Dnešní majoritní názor Čechů je, že normální je nebýt v církvi a mít k ní nedůvěru. To je pro nás typické.

otestovat své znalosti sekt a nových náboženských proudů.

Zdeněk Vojtíšek

Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek Th.D. (narozen 22. února 1963) je religionista zabývající se především **studium sekt a nových náboženských hnutí**.

Vede Katedru religionistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy, je docentem na katedře religionistiky Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy a zakládajícím členem a mluvčím **Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů**. Je šéfredaktorem religionistického čtvrtletníku Dingir.

Za komunismu působil jako laický kazatel Církve bratrské. Jeho zaměřením na katedře religionistiky jsou nová náboženská hnutí, současná žitá náboženství, mezináboženský dialog, milenialismus, náboženství a poradenství, náboženství a psychoterapie

A jak na tom jsou Češi s náboženskou tolerancí?

Český vztah k náboženství je takový rozplizlý. Profesor Tomáš Halík říká, že Češi jsou „něcisté“. Nikdo je nedonutil k tomu, aby si formulovali svou víru, aby se nad ní zamysleli. V tomto „něcismu“ je jim náboženství vlastně dost fuk. Hlavní je, že jim věstec řekne, co mají dělat. A o to, čemu věří jiní lidé, se příliš nezajímají, je jim to jedno. A to ještě navíc považují za znak náboženské tolerance, že jsme velice tolerantní společnost.

Ve skutečnosti to tak není?

Ne. Ona je to spíše lhostejnost a neinformovanost nebo opět Halíkovým výrazem „náboženský analfabetismus“. To je dobře vidět na vztahu k islámu. Češi toho o něm vědí velmi málo, s muslimy nemají téměř žádnou zkušenost. V průzkumech se ovšem ukazuje, že v kontrastech se zeměmi, kde je muslimů spousta, patří Češi v Evropě k největším kritikům tohoto náboženství. Na tom je vidět, jak nás každá maličkost úplně rozhází a ta krásná tolerance se rozplyne.

Už téměř dvacet let se zabýváte sektami a novými náboženskými hnutími. Dokáže vás ještě lidská religiozita něčím překvapit?

Ano, stále nacházím něco nového. Tak například channeling s mimozemskými bytostmi. To je sice stará věc, ale charakter těch kontaktů, které bytosti jsou kontaktovány a co říkají, to se stále mění. Je to zdroj stále nových informací.

Když před lety čeští kontaktéři tvrdili, že mimozemský Ježíš vstoupil do zfabrikovaného těla pseudotvůrců v zóně vymístění a na Planetě nula, aby lidem umožnil konvertovat z pseudoživota do pozitivního stavu, byla to pro mě dost překvapivá interpretace křesťanského příběhu o Ježíšově vtělení.

Kde je vlastně hranice mezi sektou a vírou - být někdy může mít pro naše okolí nepochopitelné projevy?

Studentům to většinou vysvětluji na příkladu stromu. Tradiční náboženství je strom, který dlouhá léta roste. Znakem toho růstu je, že na koncích jeho větví vznikají nové větvičky - nová hnutí. Ta čerpají z tradice, ale zároveň přinášejí něco nového a s tradicí se dostávají do určitého konfliktu. Stejně tak mají často napjaté vztahy s okolím, které tuto organizaci nálepkuje oním pejorativním slovem sekta. Nové hnutí s tou nálepkou žije, ale postupem času se tradici přizpůsobí, tradice si na něj zvykne. Z té větvičky se stane větší větev, stane se také tradičním náboženstvím. Nové náboženské hnutí tedy charakterizuje konflikt nového se starým.

V uplynulých týdnech médií proběhla zpráva o uskupení Dvanáct kmenů, jehož němečtí členové se přestěhovali do Česka ([vice čtete zde](#)). Skupina bývá často označována za sektu. Vy s tímto označením ovšem nesouhlasíte. Proč?

Význam, který slovu sekta přikládáme, je totiž naprosto subjektivní. Označujeme tím něco nového, co je „divné“, na co nejsme zvyklí, co má divné projevy a rituály. Označením sekta se od toho distancujeme, odsuzujeme to, říkáme tím „fuj, sekta“. Jenže ty důvody, proč říkáme „fuj“ jsou různé: někdy ta hnutí skutečně přicházejí s myšlenkami, které se mohou zdát nebezpečné. Ale nemusí to tak být. Proto je dobré s výrazem sekta zacházet rozumně a nezneužívat ho příliš.

Je-li totiž hnutí takto onálepkováno, tak se konflikt s okolím ještě vyhroť a v krajním případě může vést i k násilí, což je dobře vidět právě na těch Dvanácti kmenech v Německu. Nálepku sekta v tomto případě přijali novináři, ale i úředníci. Ti dospěli k názoru, že pro děti je lepší cokoli jiného než být v „sektě“ a začali je rodičům odebírat. A to je velmi diskutabilní. Osobně si nemyslím, že této komunitě děti měly být odebírány jen kvůli té nálepce „sekta“. Čili když nějaké hnutí nazveme sektou, může to vyvolat hysterii, paniku a pronásledování. Může to nakonec v tom společenství nebezpečné tendence posílit.

Vzpomněl bych na tomto místě na davidány, kteří roku 1993 zahynuli v zápase s americkými ozbrojenými silami. Tomuto zápasu předcházelo velmi problematické chování tehdejšího vůdce davidánů, ale mediální a úřední štvánice, která se rozpoutala, v mnoha ohledech přeháněla a situaci nejen nevyřešila, ale ještě vyhrotila. Bohužel až k tragickému konci ([příběh davidánů najdete zde](#)).

Proto dáváte přednost označení nové náboženské hnutí...

Ano, to je neutrální pojem. Neříkáme tím, jestli je to hnutí podle nás špatné nebo dobré.

Má hnutí Dvanáct kmenů potenciál stát se stabilním náboženstvím?

Ano. Myslím si, že ta komunita je dlouhodobě životaschopná. Vede způsob života, který kombinuje křesťanství s ekologickým alternativním životem. Dělají poměrně intenzivní misii a řekl bych, že není vyloučené, že se jejich počet zvýší. Není ale pravděpodobné, že by se z Dvanácti kmenů stalo jedno z hlavních velkých náboženství.

Ministerstvo kultury minulý týden zamítlo žádost o registraci Konopné církve. Stejně tak se zatím nevyjádřilo k žádosti zakladatelů Cesty Guru Jára. Kde je podle vás hranice státního uznání náboženského hnutí? Není lepší nové hnutí „uznat“, aby bylo lépe pod kontrolou?

Myslím, že ano. Současná zákonná úprava, která dovoluje registraci společnosti, která doloží tři sta podpisů občanů s trvalým pobytem v Česku, je podle mého názoru dostatečně liberální. Zdá se mi, že ministerstvo se zákonem zachází rozumně. Počet 38 v současnosti registrovaných církví v Česku ukazuje, že úřady vůči novým hnutím neuplatňují nějaký restriktivní přístup či svévoli. Neznám okolnosti registračního řízení Konopné církve, ale předpokládám, že tam musel být opravdu závažný problém.

Existuje u nás dnes nějaký nový náboženský směr či alternativní náboženství, který vy osobně považujete za nebezpečný?

To, co je nebezpečné, definuje většinová společnost. A liší se to v čase i v místě. Před dvěma sty lety by spousta lidí hledala nebezpečí v samotném předmětu víry nových náboženských hnutí, třeba v teologii druhého Ježíšova příchodu. Dnes ale devadesát procent lidí řekne, ať si každý věří, čemu chce. A naopak - co se týče Dvanácti kmenů, tak před sto lety by nikomu nepřipadalo nebezpečné, že jsou děti vychovávány konzervativním způsobem. Dnes je to přitom považováno za nebezpečné, či dokonce jako ohrožující demokratickou společnost. To, co je nebezpečné, je velmi relativní. Skoro bych řekl, že nejvíce nebezpečné by bylo definitivně stanovit, co je nebezpečné...

Většina lidí by se ale zřejmě shodla na tom, že nebezpečné je hnutí, které ohrožuje něčí život či zdraví.

Takové u nás vidíte?

Musím říci, že v Česku v současné době nevidím žádnou náboženskou skupinu, která by se snažila ohrozit život či zdraví svých členů nebo svého okolí. O takové skupině tady u nás nejsou informace. Čas od času se vyskytnou společenství, která jsou velmi zdrženlivá k lékařské péči. Mohou to být různá společenství křesťanská, která věří v uzdravení Boží mocí, nebo společenství ezoterická, která spoléhají na léčitele nebo na proud kosmické energie. U nich tedy může hrozit nebezpečí ohrožení zdraví členů, ale jistě se nejedná o velké riziko.

A co náboženská hnutí, která by požadovala zpřetrhání veškerých dosavadních sociálních vazeb?

To je právě příklad toho, jak těžké je stanovit, co je nebezpečné, co nikoli a co může být naopak společensky prospěšné. Například svědkům Jehovovým se celkem dobře daří integrovat lidi, kteří žijí ve vyloučených lokalitách či bývalé vězně. Integrují je za podmínky přerušení dosavadních sociálních vazeb. A v tomto případě je to nepochybně společensky prospěšné. Ale když jsou přerušeny sociální vazby vysokoškolačka, který vyrůstá ve funkční a milující rodině, tak tam je to špatné. Ano, nová náboženská hnutí bývají radikální a jejich příslušníci volí radikální způsob života, což může znamenat zpřetrhání dosavadních vazeb. Zda je to ale vhodné či nevhodné, to se liší případ od případu.

Říkáte, že v Česku nevidíte žádné náboženské hnutí ohrožující životy. Jaká je ovšem situace ve světě? Lze za sektu považovat například Islámský stát?

Koncept nových náboženských hnutí je sice západní, ale jsem přesvědčen, že je možné ho aplikovat i na jevy mimo Západ. Podobně jako Boko Haram nebo al-Káida je i Islámský stát novým náboženským hnutím nebo lidově sektou. Vráťm-li se k tomu náboženskému stromu, tak islám je velice produktivní v růstu nových lístků a větviček. Má stovky nových náboženských hnutí. Myslím, že Islámský stát je možné do této kategorie zařadit. Je to organizace, která hledá novou cestu spásy, byť je ta inovace interpretována jako návrat k počátkům. Jsou to ale mýtické počátky, které nikdy v dějinách nebyly. Dostává se do konfliktu s jinými muslimy, dokonce do konfliktu ozbrojeného. Svou cestu se snaží prosadit násilím.

Jaké jsou ty mýtické počátky, ke kterým se chce IS vracet?

Jako snad u všech islámských obrodních hnutí je to návrat do doby proroka Mohameda a prvních čtyř chalífů. Islámskému státu je v tomto úsilí o obnovu vzorem prvotní impuls abbásovského chalífátu s centrem v Bagdádu: první Abbásovcé vyvolali roku 747 za vyhroceného očekávání konce světa a příchodu Mahdího násilné povstání.

Je možné, že tato sekta jednou v daleké budoucnosti také poleví ve své radikálnosti?

Myslím, že ano. Pokud ovšem přežije, což si asi málokdo přeje. Ještě jsme totiž neřekli, že velmi mnoho nových náboženských hnutí zase brzy zaniká. Ostatně - nějakým takovým vývojem prochází i al-Káida. Ta se od novější sekty Islámský stát distancuje kvůli jeho radikální

České sekty

ADAMITÉ: [Zkáza hanbatých husitů](#)

PARSIFAL: [Sektářská panika v Česku](#)

MAJÁK PTYČ: [Betonová archa nad Berounkou](#)

DOHNALITÉ: [Poprask na Ukrajině](#)

AŠTAR ŠERAN: [Poselství Vesmírných lidí](#)

apokalyptické teologii i kvůli radikálně násilnému chování k ostatním muslimům. Snad tedy i v tomto případě platí, že časem se radikalita poněkud vytrácí, ovšem jiná nová, a opět radikální hnutí zase vznikají.

V devadesátých letech jste spoluzakládal Společnost pro studium sekt, v rámci níž poskytujete poradenství lidem, kteří se cítí nepříjemně zasaženi nějakým náboženským hnutím. S jakými otázkami se na vás lidé obracejí? A jsou to častěji lidé s vlastními zkušenostmi se sektou, či jejich blízcí?

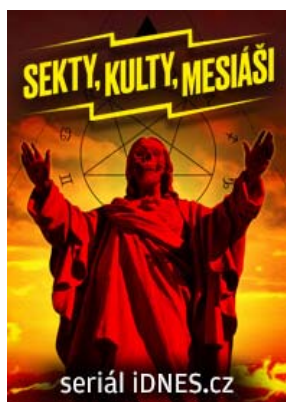
Dnes je klientů, kteří do poradny chodí, relativně málo. V devadesátých letech jich bylo mnohonásobně více. Sekty totiž hrály roli toho náboženského „jiného“. Lidé z nich byli zděšení. Bylo to velké společenské téma, kolem kterého vznikala až panika. Po roce 2001 po teroristickém útoku v New Yorku tuto roli nábožensky „jiného“ začal pro Západ hrát islám. Lidé už proto necítí nutnost se vymezovat proti sektám a zájem o poznání této části současného duchovního života je podstatně menší.

Je dnes nových náboženských hnutí méně než v devadesátých letech?

Asi ne. Řekl bych, že tehdy s nimi ani nebylo více problémů než dnes. Nová hnutí se ale ztratila ze zřetele veřejnosti. Devadesát procent příchozích jsou příbuzní či známí, kteří jsou znepokojeni tím, že jejich blízký je v nějaké náboženské organizaci, o které toho příliš nevědí.

Co takovým lidem říkáte?

Prvním mým úkolem je příbuzné uklidnit tím, že jejich blízké s největší pravděpodobností nečeká nic strašného, a že prognóza také není špatná - radikální hnutí někdy dokáží zaujmout člověka na několik málo let života, ale nebývá to definitivní. Vysvětluji jim, že to neznamená, že blízkého člověka navěky ztrácejí.

Apeluji na ně, aby respektovali samostatnost a schopnost svých blízkých se rozhodovat, a aby se k němu chovali jako k dospělému. Aby mu nic nevymlouvali, nehádali se s ním, neponižovali ho a nic mu nezakazovali. Důležité je, aby se naopak pokusili blízkému naslouchat a pokusili se vcítit do toho, co prožívá. Náboženství je totiž velmi silný motivační faktor a je naprosto nepravděpodobné, že by kdokoli z venku mohl někomu to náboženství vymluvit. Je to podobné, jako kdyby se rodiče snažili vymluvit dítěti osobu, do níž se zamilovalo. Jediná šance je, že budou svého blízkého na jeho cestě kriticky doprovázet, říkat mu: „Je to tvoje rozhodnutí, ty jsi odpovědný za svůj život, chci o tom s tebou mluvit a chápat tě.“ V tomto důvěrném stavu se pak mohou pokusit jeho radikalitu zmírnit.

Strategii únosu ze sekt a deprogramování, jak ji popisuje Steven Hassan, tedy nedoporučujete...

Rozhodně ne. Deprogramování předpokládá násilný únos a přemlouvání. Já jednak nevěřím, že by to bylo účinné. Setkávám se s lidmi, kteří jsou dnes už šedesátníci, a v mládí byli deprogramováni ve Spojených státech. A jsou to do náboženství ti nejzapálenější lidé. Tlak a citové vydírání je totiž ve vazbě k náboženství ještě utvrdily. Ale především: násilný únos je velmi kontroverzní metoda. Mnoho amerických deprogramátorů bylo odsouzeno k dost vysokým trestům vězení.

Steven Hassan dělá výstupové poradenství, pokouší se lidi jemnými metodami přimět k výstupu, přesvědčit je, že mimo společenství je život lepší. Já si myslím, že ani na toto nemáme právo. Je nutné respektovat víru člověka, nepřistupovat k němu s paternalistickým předsudkem, že já vím přece lépe, co je pro něj dobré. Osobně se domnívám, že ani není etické se pokoušet ovlivňovat lidi, kteří jsou členy nového náboženského hnutí a o žádnou změnu ani pomoc nestojí. Smysl má naopak pracovat s jejich příbuznými, aby se uvolnila situace v rodinách, došlo ke smíření a vytvoření přátelského prostředí. Toto přátelské prostředí pak člověku časem dovolí opustit radikální, fanatický způsob života. Po několika letech ho dokonce může přirozeně opustit, pokud má dveře v původní rodině otevřené.

Ve své knize Sekty a nová náboženská hnutí řadíte mezi sekty i antroposofisty Rudolfa Steinera, na jejichž ideologii je založeno v Česku velmi populární waldorfské školství. Většina rodičů to vůbec netuší. Nakolik jsou školy podle vás s tímto učením spojené?

Antroposofie je více než sto let staré hnutí, které má řadu zásluh ve zlepšování společnosti v různých oborech. Je dobře integrované do západní společnosti a waldorfské školy vidím jako obohacení školského systému. Ony jsou náboženské zvláštním způsobem. Není to arcibiskupské gymnázium, kde by byly přímo hodiny náboženství. Ve waldorfské škole náboženství prochází úplně vším, je v přístupu k dítěti a v každé aktivitě. Waldorfská škola je náboženskou filosofií Rudolfa Steinera totálně prochnuta. Někdy se docela trefně říká, že to sice není škola náboženská ve smyslu spojení s nějakou institucí, ale škola duchovní.

Jakou roli hraje internet v šíření alternativních náboženských směrů?

Díky internetu jsme velmi dobře informováni o mnoha náboženských tradicích klidně i z druhého konce světa a z různých časových období, takže se lidé mohou nechávat inspirovat. Sociální sítě navíc dávají možnost velmi snadno najít partnery v nově vznikající víře. Můžete najít podobně smýšlejícího člověka na druhém konci planety.

Napadá vás příklad nějakého hnutí, u něhož hrál internet zásadní roli?

Těch hnutí, která nemají pevnou strukturu a která komunikují hlavně prostřednictvím internetu, je opravdu hodně. Jako příklad mohu uvést téměř všechna společenství pohanů: prostřednictvím internetu si vyměňují názory a výsledky svých bádání a také se svolávají, aby mohli prožít společně nějaký svátek nebo nějaký kurs, seminář nebo jiný typ setkání. Bez internetové komunikace by to nešlo.

Sám jste evangelik a zároveň religionista. Nekomplikuje vám to práci? Je těžké udržovat si patřičný odstup?

Tuto otázku jsme s kolegy hodně řešili hlavně v devadesátých letech, kdy se tak nějak předpokládalo, že normální je být ateistou. Já pochopitelně nemůžu vlastní míru zaujatosti posoudit. Ale jsem vystaven kritice svých kolegů, a kdybych nějak preferoval svou protestantskou víru, zřejmě bych to od nich hned věděl. Také řada mých kolegů v cizině je věřících.

Nemyslím si, že je to na škodu. Religionistika je totiž hodně závislá na schopnosti vcítění. A tím, že jsem věřící, tak nějak tuším, co to prožívá člověk, když se modlí, medituje, co může prožívat, když na něj tlačí skupina, tlačí ho k nějaké konformitě, když prožívá konflikt s vůdcem, tradicí, má pochybnosti atd. To jsou všechno věci, které znám ze svého života, a – když se zabývám současnou religiozitou – je to pro mě výhodou, že mohu k lidem přistupovat empaticky.

New Age sekty

PROŽŘENÍ ANDĚLŮ: [Spása z Liberce](#)

LIFESPRIING: [Brutální kurz osobnosti](#)

OSHO: [Na každý den jeden rolls-royce](#)

DĚTI BOŽÍ: [Ježíšovy štětky na lov duší](#)

RAĚLIÁNI: [Svastika, promiskuita a ufoní](#)

NEBESKÁ BRÁNA: [Tragédie v San Diegu](#)

AVENNA: [Vědmy z Vršovic a maják Ptyč](#)

BUDDHAFIELD: [Plastový guru prznil muže](#)

RODINA: [Joginka krmila kradené děti LSD](#)

Během své práce navštěvujete různá nová náboženská hnutí. Přijímají vás s otevřenou náručí?

S naprostou většinou z nich mám dobré vztahy a znám vedoucí i několik řadových členů. Oni jsou vůči mně někdy rezervovaní, protože o nich třeba napíšu studii jinak, než by ji napsali sami. Což je pravda, ale jinak to nejde. Náboženství je z venku vždycky viděno trochu jinak než zevnitř. Na druhou stranu myslím, že za těch pětadvacet let vědím, že se snažím nelhat a snažím se je nepoškodit. Naopak některá společenství i hájím, pokud je to potřeba. Vztahy jsou tedy korektní. Ale je i pár výjimek, kde se pokazily.

Byl jste někdy svědkem natolik bizarních praktik, že jste si říkal: „Tohle už je i na mě moc.“?

Asi ne. Kategorii bizarnosti moc neberu. Sám jako křesťan, který věří v Ducha svatého a panenské početí Ježíše Nazaretského, si říkám: „Která víra by mohla být bizarnější než ta moje?“. Kategorie bizarnosti vypovídá spíše o naší malé sebereflexi nebo o malé znalosti. Je spíše takovým egoistickým údivem.

Zaujalo vás některé náboženské hnutí do takové míry, že byste uvažoval o konverzi?

Můžu říct, že mě zaujme skoro každé. Snažím se být s nimi v kontaktu, zjišťovat, čím je jejich víra obohacuje a sám se také snažím být obohacen. Když přijdu k buddhistům, kteří medituji, tak s nimi také medituji. Snažím se, aby byl můj přístup obecně vstřícný, abych tam nebyl jen jako studený profesionál, jako pozorovatel v zoo, ale jako člověk, který se nechá vtáhnout do děje.

Že by mě ale nějaké společenství tak lákalo, že bych chtěl změnit způsob života, se mi ještě nestalo. Je pravda, že různá komunitní hnutí včetně těch Dvanácti kmenů mi vždycky zahrají na citlivou notu. Když jsem u nich, uvědomuji si, že bych také rád žil ve větším soustředění na duchovní záležitosti, že bych měl čas na meditaci, že bych si mohl udělat několik hodin času na kontemplaci nebo čtení svatých textů. Komunitní způsob života by mě tedy někdy lákal. Možná to pro mě zůstává takovým ideálem na stáří.

Autor: [Zdeňka Trachtová](#)

© 1999–2017 [MAFRA, a. s.](#), a dodavatelé [Profimedia](#), Reuters, ČTK, AP. Jakékoliv užití obsahu včetně převzetí, šíření či dalšího zpřístupňování článků a fotografií je bez souhlasu MAFRA, a. s., zakázáno. Provozovatelem serveru iDNES.cz je MAFRA, a. s., se sídlem Karla Engliše 519/11, 150 00 Praha 5, IČ: 45313351, zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 1328. Vydavatelství MAFRA, a. s., je členem koncernu [AGROFERT](#).